

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, köznevelődési és szépirodalmi lap.

Az E M K E. brassómezei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek
hivatalos közlönye.

Bérmunkák levétel el nem fogadtatnak.

Előzetési árak:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidéken postán küldve:
Egyes évf. . . 7 ft. 12 sz.
Féléves . . . 3 50 -
Negyedéves . . . 3 75 -
Külföldre egyez. évf. 20 frank.

Szám ára 5 fr. 12 sz. a lapnál
a külföldi utasnak a Gross Graust
litográfusoknál jár.

Hirdetéseket felvételre a kiadó
hivatalban.

Hirdetési díjak:

4 hasabon háromszor vagy
annak helyén 6 kr. Nagybőli és
többeszeri hirdetésekért külön
menny. Minden egyes hirdet-
mény után meg kellő 10-15 kr.
belföldi hártya.
Nyitási költségek száma 10 kr.
Hirdetési és Nyitási díjak
előre fizetendőek.

Megjelentik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztésiroda

Brassó, Kolozsvári utca 26. szám alatt.

hova a lap szállást részeit illető költségeknek befizetendő.

Felirat szerkesztő:

Dr. VARGASZ Károly.

Kézirat vissza nem állatik.

A lap kiadó-hivatala:

Brassó, Kolozsvári utca 28. sz. 2.

Idő külföldiek az előfizetési díjak és hirdetési díjak.

Lapunk a legközelebbi keddi ünnep miatt csak is csütörtökön fog megjelenni.

Sajtónkról.

Brassó, 1891. szept. 5.

A sajtónak kötelességül feladta, mert
közössége is a közeli és távoli híreket,
eseményeket közölni és mutató a sajtó a
közvetlen közfoglalkozás fog legyen,
közvetlen, hogy egyes események meg
is világított.

Egy idő óta azonban sajnos nem kel-
tassalunk, hogy a hazai sajtót egy bi-
zonyos idegesség fogta el és hogy ezen ide-
gességből kifolyólag minden alkalmat meg-
ragad, hogy a legkisebb eseményt feljuttat,
ahol csak celebre-t csináljon és hogy ez
által az olvasó közönségét is felizgassa.

Egy történet ez a román memorandum-
ok, mint nemet színház ügyével, Uzelacsal
és a horvát tüntetéssel.

Legújabb megint egyszerre két vi-
lágródi eseménynek a lapok: az egyik az,
hogy a Jolancs-eredet tisztázása
megkezdte Jolancs néhai horvát-ban-
nak a sirtját, a másik hír pedig az, hogy
Laculabban, a szamosvári román püspök-
séghez tartozó egyik faluban Lukács László
görgy kat. pap egy új templomot szentelt
fel, melynek homlokára ezen szavak írvák:
„az összes románok szent egyetisése”.

A lapok hasabon cikkeknek hoznak ezen
két ügyről és a legkevesebb, a nít róla
írják, az hogy hazafurász forog fenn.

Természetesen lesz megint az ország-
háiban interpelláció és megint kész
a heccz.

Hát mi a sajtó ezen irányát és gyar-
korlatát sehogys nem helyeselték, azt
egyesen kárhoztatták, mert az csak rossz
vető okoz és jogosulatlan is.

A mint nem láttunk abból semmi ve-
szélyt a közfoglalkozás a háza nére, ha
egy pár ember a trón előtt egy német
színház létesítése érdekében buzgólkodott;
mint kicsinyesnek és semmitmondónak tar-
tottak a román diákok memorandumozását
hatalmi állásunkra való tekintetből és a
mint egyes újság titórtárányak vetített a
Fiumában, a cselekedet által rendezett tü-
ntetést, és a mint végül egyszerű magyá-
roknak nézték az Uzelac-Ugron ügyet,
azt egy nem látnak országos vesztést és
hazafurász abban, hogy a Jolancs-er-
redt tisztáz Jolancs sirtját megkezdte
és hogy egy román pap, egy kiseg
román templomának homlokára az írvák,
hogy „az összes románok szent egye-
sítésére”.

Hogy Jolancs néhai horvát bán Ma-
gyarországon, a magyar nemet előtt gyö-
lőztette tette magát, ez áll, ánde a Jolancs-
eredt tisztáz, a kik a sirt megkezdte, az
nem képezik a magyar nemzetet és annál
kevésbé képviselik azt, és ha a Jolancs-
eredt veszté Jolancs sirtját a Jolancs-
eredt megkezdte, ez rendes körülmények
között a piétiás kifejezése, mert hiszen az
ezred azhoz, kinek nemet veszté, ennyi pié-
tással csak viselhetik. Hogy ebből en-
nem miert kell politikai kapitalisták ci-
nálási és miert kelljen ezen egy pár tisz-
tényből az egész hadsereg és annak
magyaralléras érzelmeire következtetni,
igazán nem érjük.

Az a pár Jolancs-tiszt nem az egész

közös hadsereg és hogy a közös hadsereg
nem azon érzelmeit táplálja a Jolancs-
eredtével szemben, melyet a magyar nem-
zet, azt az is igazolja, hogy az ezred ma
is a Jolancs névét viseli.

A mi pedig azt a szerény román tem-
plomot illeti, a mely Laculabban, egy kis
faluban, melyről hazánk legtöbb lakója azt
nem tudja, hogy hol van és a mi annak a
román templomnak a felirátát illeti: hát
ugyan mi van abban, a ma a hazát és a
nemzetet annyira vesztéztetett, hogy ezért
már az államhatárolásuk kelljen apellálni?

Az „összes románok szent egyetisése”
azt teszi, hogy a románok vallásilag egye-
süljenek; no hát ezen óhaj megvan bi-
zonya a románokban, de hogy emellett több
is, mert hiszen ók még más tekintetben is
öshajjánk, hogy az összes román még egye-
süljön, de azért ezen óhaj a mi óhaj ma-
rad, senkit sem feszélyez és azt hisznék,
hogy ha ezen óhaj valaha a tett terére
menne lépni, még annak is bátran és nyu-
godtan szembe néznék vele.

Hogy azonban egy egyszerű román
templomokba román felirátát, mely egy
jámhor óhaj fejéki, oly nagy vesztémet
rejtjen magában, hogy ezért a sajtó
megkezdte hírvit legyen kötelesség, ezt
sehogys nem tudjuk belátni.

A sajtónak nevezetnek szerint minden
regisztrálód eseményt higyádnak kell meg-
fontalni, meg kell latolnia azon esemé-
ny lehet következménye és ha ezen követ-
kezmények csakugyan diébe vágnak, ha az
érett megfontolási alapja a sajtó komoly,
nagy és országos vesztézt lát, ám akkor
veszté félre a nagy haragot, hívja fel az

érdeket tényleg és ha kell, az egész or-
szág figyelmét, mutasson rá az veszté-
re és állítsa, ha kell, hadilábra az egész nem-
zet.

De ha kis jelentőségű, mi fontossággal
nem bíró napi események jönnek a sajtó
tudomására, események, a melyeknek egy
kis vagy egy nagy kör pár óráig vagy
sajnos foglalkozik, akkor jelezzé a sajtó az
eseményt, de ne csináljon abból világra
szóló hírszt, mert ha ezt teszi, elveszti hi-
telét és olvasó közönségét illető, a mely
olvasó közönségnek a heccz csinálás bi-
zonya nem érdeke.

Okuljon sajtónak a nemet színház, a
román memorandum, az Uzelac szent ügye-
nek; mekkora zajt csaptak a hírmek hát-
ránál és ezen ügyek miatt, és ma, ma már
egyik a másikra még megemlékezni azon
egyik egyik-másikról, némely lap áll restelli
is, hogy azon dolgok úgy felvultak, a
közvetlen azonban már nem is gondol
rjuk, a haza és a nemzet pedig ép oly
kérdéssé van vesztéztetve, mint volt az-
előtt.

Dr. W. I.

Belföld

A közgazdasági reformra vonatkozó javas-
latok kidolgozása miatt a Polgári Párt
származás jelent, magyar parlamenti körökben
valószínűleg hiszik, hogy a reformot még a
mostani országgyűlésben előhozhatják. A szabadel-
vi párt körében álléval határozó előzet-
lenségre vonatkozólag bírálat állhatott, hogy
a szabadelvi párt összes tagjai egyetérté-
sen a kabinet eljárására, melyet a választás re-
formjával kapcsolatban a jelenlegi elemek
sem Tiszá bevéből bírálat közt, sem Sa-
pár benső hírei között nincsenek.

Az útegek hírvos helyre lettek előtte
és ott maradtak az egész elemzés folyamán.

Szín. A vizek miatt még látszatra kri-
stálytisztak, de jobban megismerve, látható ben-
nük főbb zavarodás és egy sárgás szivacsos
felület. Állami minőségű felület.

Szaga nincsen, sem melegség, sem állás
után.

Is frissen édes, jó, de állás után gya-
san isetlen lesz.

Résztelt nem mutat.

A mikroscopus vizsgálat az állott vi-
zeben semmi új lelyt nem mutatott. Az
üledék állott alkotórak a ronszolt kőreg és
fászelekből, nérvényi a falat törmelékéből,
állalul rostos és agraist motozakból. A fo-
hérs zavarodás édes, színelen szemekből áll
zquare.

A víz, egy csipődjé elpárologtatva, csak
szénasavas moszingszövetek és még egy hussu-
kás alakot — salitromot — mutatott.

A minőség elemzés a mennyiségben
meghatározott alkatrészek kivit mutatott: Kén-
s és Magnesium nyomokat és az üledékben
Vasat. Nincsen benne Salitromosav és
és Amónia. A kőmészet Metaphosphor-
minál és Veszitól.

Víziról Nikkel-szulfidban biológuslat
még illat friss vizet. (1891. május 20.,
a négy felirát kutból.)

A szilárd maradvék oldatban vízben
találhat benne: Natriumot, Magnesiumot
(Kálmot), Chlorot, Salitromot, Kénat.

TÁRCZA.

A brassói városi vírvíz-vezeték vízenél chémiái elemzése.

(Dr. János Károly áll. főosztály, tanár.)

Dr. János Károly, főosztályos jeles ta-
nár, Brassó városi vírvízvezeték vizgála-
tát eszközölni a folyó éven, vizsgálatát és
annak eredményét az orvostermészettudományi
értekezleten tette közzé.

Lapunk ezen közzétett munkáról egy kő-
lön leányomat kapott, melyből örömdolgo-
kat állított, hogy a közlekedésen álló tanár
feladatát király szaktudományok által meg-
mivel vizsgált ellen évek óta általános a
panasz és nagyon sokan vannak, kik vízenél
tisztaság tartózkodnak, de mert Brassó város
vízenél kérdése mindenkit érdekel, kötelessé-
günknek tartjuk a fent jelzett jeles munka-
ról a következő részleteket közölni.

Brassó városának már igen rég óta az
víz, mint minden vezetéke. Az első azt
csenderőstörőnek és nyíltan, folyó-
són egy kutbólul lesz használt. Régebben
teljesen megvolt a kivételmentes, de uj-
ban egy vízbeözés, mint jószaga nálak hagyott
s mind országban emeltek fel állase panaszok-
hoz. Az utóbbi évtizedekben annyian javították,
hogy a régi lecsavart részben helyette-
sítették agyagcsövekkel. Ennek dezzára a pa-

naszok még sem szűntek meg, úgy hogy a
városi tanács most egy egészen új vízre-
teléskészítéssel foglalkodik.

As új vízvezetékét kiépítendő fúrásokat
elemezte 1888. tavaszán K. Jungling er-
lő. árszámokból tanár.

A mikroscopus vizsgálat alapján K. Jung-
ling az összes fúrások vírvíz-vezeték alkalm-
ságnak találta s határozottan jónak nyil-
vánítja.

A régi vezetékre hiányzanak hasonló a-
dak és így el nem dönthető, mennyiben lesz
jobb az új víz. A régi vezetékek rossz volta
egyhamar be nem állhat. A régi vezetékre hi-
ányzik, ugyanazon víztől, az csak részben
eredet lakott talajból: Krácz-völgyemeralból,
mely Jura mészkőben fekszik. A források köze
vannak foglalt és egy ujabb agyagcsöve-
vezetékben, más 25 kilométer hosszú, folyók
közé, az agyagvezeték felől város (Bolgár-
ség) egészen az Arhát-utca kapujáig. Ez
utóbólunk egyik fülőljében van elzárva a ki-
sértő nyitni reservoir. Innen elágazik a ve-
zeték az egyes utcákba. 1. az Prágt. Ágrak-
cs. 2. a Vár-utca végig. 2. az. Pasztor-
Arhát-utca, Körhát-utca, Foketo-utca, 3.
az. Agyagcsövek, Schneider-zwinger, Lópatik,
Kisbát-utca. Van ezen kívül még több
kiebő ág is. Vízbeözés 1881—1883. álta-
goss 8-12. másodpercenként. Közép hőmé-
rséklet 7-8 °C.

A főlőba tehát valószínűleg a csövezték-

bon van. Ezt eldöntendő, elhatároztam magam
a különböző kőzet vizet töltésben megvizs-
gálni. Ígyeztem, a mennyire körülmények
megengedték, a legrövidebb eljárások hasz-
nálni a Jók. Tieman u. Gartner: „Unter-
suchung des Wassers III. Aufl. 1880.” című
munkája nyomán dolgoztam.

1891. április hó 23-án délután vettem
a megvizsgálandó vizet. Az 1890—91-ik tél
nem volt igen kemény, de állandóan hideg.
Hőmérséklet közepes. Március hó első há-
za lezárta a hó mélyedéssel jár.

A palaezotok egy töltöttem meg, mint
használati közcs, egye-ésem a kifutási első
kút tartva, s többször kibőltetve. Mindegyik
számlát lett megvizsgál. 1. az. Bolgárszék.

1. Arhát-utca kapuján lévő reservoir-
ból. Hőmérséklet 6-8 °C. Folyás hely.

2. Vár-utca 128 k házszámán szemben
lévő kutból. Hőmérséklet 5-6 °C. Folyás hely.

3. Foketo-utca 53-ik házszámán szem-
ben lévő kutból. Hőmérséklet 6-7 °C. Folyás
középső.

4. Kapu-utca 70 k házszámán (vár-
ház) szemben lévő kutból. Hőmérséklet 6-2 °C.
Folyás gyenge.

5. Kisbát-utca 43-ik házszámán szem-
ben lévő kutból. Hőmérséklet 6-7 °C. Folyás
közepes.

(S8) 1-2

4-4

(7A) 9 8

SZ. 8. 16. 8

(83) 2--9